

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ**

Кафедра обліку у виробничій сфері

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«Облік готової продукції та її реалізації»

Студентки 4-го курсу групи ОПД-42

напряму підготовки 6.030509«Облік і аудит»

Недошитко Юлії

Науковий керівник: кандидат економічних наук Мужевич Н.В.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ **Оцінка ECST** _____

Члени комісії:

(підпис)(прізвище та ініціали)

(підпис)(прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Зміст

Вступ.....	3
1.Поняття про готову продукцію, її оцінка та завдання обліку.....	6
2.Облік випуску готової продукції.....	11
3.Облік готової продукції на складі.....	14
4.Документальне оформлення відпуску готової продукції покупцям та облік її реалізації.....	15
5.АРМ бухгалтера з обліку готової продукції та її реалізації.....	25
Висновки.....	34
Список використаної літератури.....	36

ВСТУП

Мета курсової роботи – дослідження обліку готової продукції та її реалізації.

Завдання. Для досягнення поставленої мети в роботі ставляться наступні завдання:

- розглянути основні теоретичні аспекти, пов'язані з поняттям готова продукція та її реалізація;
- вивчити облік готової продукції на складі та її випуску
- визначити документальне оформлення відпуску готової продукції покупцям та облік її реалізації, а також АРМ бухгалтера з обліку готової продукції.

Об'єктом дослідження є готова продукція.

Предметом курсової роботи є організація обліку готової продукції.

Актуальність теми обліку випуску і реалізації готової продукції визначається наступним:

- готова продукція є основним елементом підприємницької діяльності та одним з основних етапів досягнення мети, такий як систематичне отримання прибутку;
- ефективне управління випуском готової продукції забезпечує фінансову рівновагу організації;
- раціональне управління готовою продукцією сприяє підвищенню ритмічності операційного процесу;
- планування випуску готової продукції допомагає керівництву вибрати економічні орієнтири і досягти поставленої мети.

Ведення бухгалтерії в Україні є обов'язковим для всіх підприємств. Бухгалтерія фіксує інформацію про поточні витрати у поелементному розрізі, а саме: прибутки підприємства, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, розміри фінансових інвестицій, стан джерел фінансування тощо. Споживачами інформації фінансового обліку в основному виступають зовнішні щодо підприємства користувачі, тобто органи податкової служби,

біржі, банки, інші фінансові інститути, постачальники та покупці, потенційні інвестори тощо[1,с.57].

Сьогодні загальний характер багатьох норм стандартів дає бухгалтерам широке поле професійної творчості та спонукає до самостійного прийняття важливих рішень з облікових проблем.

В Україні прийнято положення (стандарти) обліку, які охоплюють всі діючі МСБО (крім стандартів, які стосуються звітності банків і пенсійних фондів). Деякі національні стандарти об'єднують положення декількох МСБО, а в деяких випадках розробляються стандарти, зміст яких не має аналогу в міжнародних стандартах. Але всі національні стандарти базуються на МСБО та не суперечать їм.

Стандарти надають свободу вибору відповідних методів обліку, у зв'язку з чим бухгалтерські записи часто залежать від обраного методу. Вони описують проводки за кожним можливим методом, надають рекомендації щодо вибору найбільш вдалого методу для підприємств залежно від специфіки їх діяльності. А бухгалтер обирає потрібні йому проводки відповідно до облікової політики. Сьогодні він сам вирішує питання стосовно норм амортизації матеріальних і нематеріальних активів, питання проте, які платежі відносити на даний звітний період, а які капіталізувати (включити у витрати майбутніх періодів або віднести на незавершене виробництво), як списувати прострочену дебіторську заборгованість тощо. При цьому бухгалтер добре розуміє, що всі його рішення не мають відношення до розрахунків з бюджетом з податків. У держави свої норми, свої погляди, а у власника – свої.

Перехід України до ринкової економіки зумовив зміну системи обліку, тому в умовах появи багатьох власників облік повинен адаптуватися до нових вимог. Так, конкуренція зумовлює поділ єдиної системи обліку на дві підсистеми – 1) фінансовий облік, який є відкритим для всіх зацікавлених його інформацією, та 2) управлінський, який забезпечує конфіденційну інформацію про витрати, доходи і прибуток за окремими видами продукції. Фінансовий облік є обов'язковим, регламентованим, а управлінський організовується в

необхідному аспекті для задоволення інформаційних потреб менеджерів підприємства.

Все сказане вище можна застосувати до обліку готової продукції та її реалізації.

Таким чином, сьогодні немає чіткого шаблону, в який бухгалтер міг би підставляти потрібні суми. Відображаючи ту чи іншу операцію, бухгалтер аналізує її економічний зміст, від чого залежить визнання і відображення її у звітності.

1. Поняття про готову продукцію, її оцінка та завдання обліку.

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів, відповідає затвердженим стандартам, пройшла технічний контроль підприємства і здана на склад або замовнику (покупцю) згідно з діючим порядком прийняття продукції. Продукція є результатом виробництва. Всі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях – утворюють незавершене виробництво [2,с.55].

При організації обліку продукції основним моментом є визначення її характеру. Згідно з цією ознакою продукцію групують за формою, ступенем готовності і технологічною складністю (рис. 1.1)

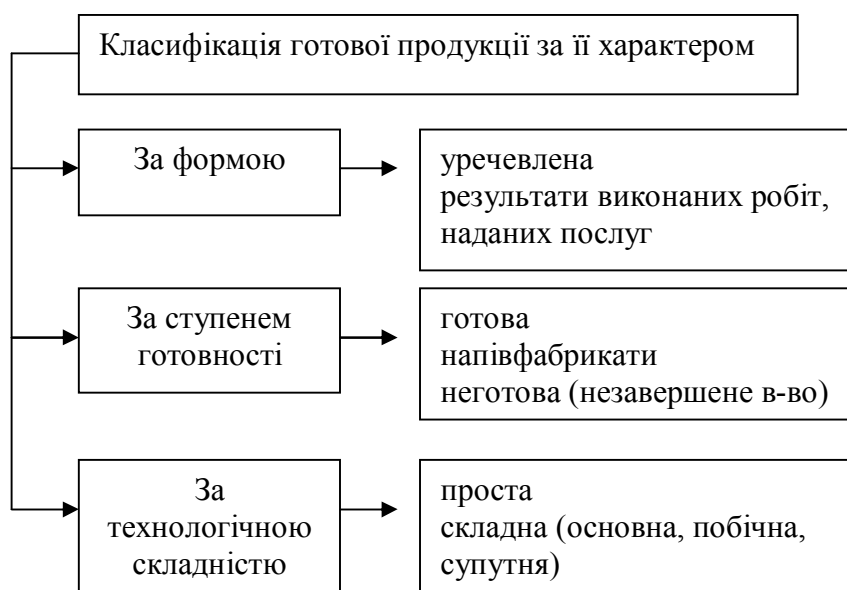

Рис. 1.1. Класифікація готової продукції за її характером

За технологічною складністю продукцію поділяють на просту і складну. При цьому вона може бути основною, побічною або супутньою. За своїми технічними та іншими характеристиками побічна та супутня продукція майже не відрізняється від основної, тому їх кількісні та якісні параметри визначають аналогічно основній продукції [2,с.59].

Супутня продукція – це продукція, отримана в одному технологічному циклі (процесі) одночасно з основною. За якістю вона відповідає стандартам та призначена для подальшої обробки або відпуску споживачам. Супутня продукція як вихідний елемент виробничого процесу має якісні та кількісні параметри, які повинні одержати вартісну характеристику.

Побічна продукція – це продукція, що утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною і, на відміну від супутньої (допоміжної), не потребує додаткових витрат.

В поточному обліку продукція (роботи, послуги) групується за укрупненими позиціями: вироби основного виробництва; товари широкого вжитку, вироблені з відходів; запасні частини; виконані роботи та надані послуги.

Для обліку виготовленої продукції Планом рахунків передбачено два рахунки – 26 та 27. Ці рахунки активні, балансові, призначені для обліку господарських засобів.

Рахунок 26 "Готова продукція" використовується для узагальнення інформації про наявність та рух продукції, виготовленої підприємством.

По дебету рахунку 26 відображається надходження готової продукції власного виробництва за первісною вартістю, по кредиту – списання готової продукції за сумою відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, яка визначається у відсотках та обчислюється як відношення відхилень по залишку готової продукції на початок місяця та відхилень по продукції, яка здана на склад протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами.

Операції з обліку готової продукції відображаються в журналі-ордері № 10.

Рахунок 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції.

По дебету рахунку 27 відображається надходження сільськогосподарської продукції, по кредиту – вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо.

На цьому рахунку обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких та промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі й продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад, в дитячі садки, їдальні тощо); продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, корм, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та посадкового матеріалу, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень [3,с.120].

Продукція сільськогосподарського виробництва поточного року обліковується за плановою собівартістю, яку в кінці звітної періоду доводять до фактичної собівартості. Підприємства, які не обчислюють собівартість продукції, наприклад фермерські господарства, беруть її на облік за поточними (діючими на момент складання звітності) цінами. Різниця між фактичною і плановою собівартістю готової продукції, яка визначається в кінці року, відноситься пропорційно на рахунок продукції та на інші рахунки, на які ця продукція була списана протягом року.

Одним із основних завдань цінового обліку готової продукції є приведення різної продукції промисловості до єдиного вираження: ціновий показник дає можливість зробити підсумок різної продукції як одиничних виробничих одиниць, так і промисловості в цілому. В отриманні єдиного підсумку по різних видах продукції і полягає основне завдання оцінки продукції.

В бухгалтерському обліку готова продукція повинна оцінюватись відповідно до П(С)БО 9 "Запаси" за первісною вартістю. Але оскільки вартість

продукції може бути визначена лише після збирання всіх витрат та калькулювання її фактичної собівартості, постає потреба в щоденному обліку наявності та руху готової продукції для визначення її вартісних характеристик. При визначенні первісної вартості продукції (робіт, послуг) також керуються П(С)БО 16 "Витрати".

Витрати на виробництво готової продукції включають прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, а також постійні та змінні виробничі витрати.

Всі змінні витрати розподіляються на кожну одиницю виробництва на базі фактичного використання виробничої потужності згідно з методом стандартних витрат. Постійні виробничі витрати можуть бути як розподілені, так і нерозподілені.

Розподілені витрати є елементом первісної вартості запасів готової продукції та незавершеного виробництва і представляють собою оцінені витрати, які ґрунтуються на нормальній потужності та відносяться на кожну одиницю продукції незавершеного виробництва.

Нерозподілені виробничі витрати виникають лише тоді, коли продукції випущено менше нормальної потужності. В іншому випадку всі виробничі витрати відносяться до собівартості.

Управлінські витрати до складу собівартості готової продукції не включаються. Такі витрати акумулюються на рахунку 92 "Адміністративні витрати" та відображаються в тому періоді, в якому виникли.

Порядок формування первісної вартості готової продукції подано на рис. 1.2.

Оцінка готової продукції при її продажу залежить від облікової політики підприємства, в частині оцінки запасів при їх вибутті. При цьому можуть застосовуватись методи, передбачені П(С)БО 9 "Запаси".

При відображенні продажу готової продукції в бухгалтерському обліку зазначаються дві її оцінки: оцінка, що прийнята підприємством згідно з обліковою політикою, – первісна вартість (по дебету рахунку 901 "Собівартість

реалізації готової продукції"), та оцінка, що визначається за домовленістю сторін (по кредиту рахунку 701 "Дохід від реалізації готової продукції").

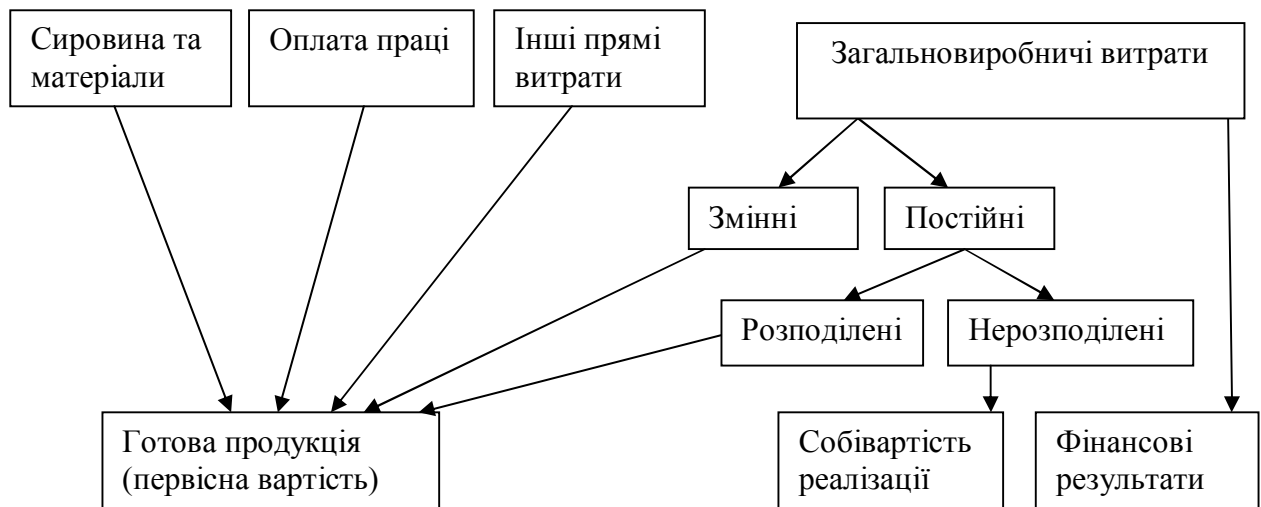

Рис. 1.2. Порядок формування первісної вартості готової продукції

Порядок проведення уцінки готової продукції аналогічний порядку проведення уцінки інших запасів. Він визначений Положенням про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежала, з групи товарів широкого вжитку, продукції виробничо-технічного призначення та надлишкових товарно-матеріальних цінностей (затв. спільним Наказом Мінекономіки та Мінфіну України від 15.12.1999 р. № 149/300, чинне з 09.01.2000 р.).

2 Облік при випуску готової продукції

Випуск продукції з виробництва та передача її на склад оформлюється накладними, відомостями, приймально-здавальними документами, актами приймання, в яких вказується: дата, шифр цеху і складу, найменування продукції, номенклатурний номер, одиниці виміру, кількість, ціна за одиницю. Вони виписуються в двох примірниках, один з яких призначений для здавальника, а інший залишається на складі. Кількість виробів, що оприбутковуються на склад, їх вага та обсяг вимірюються, підраховуються і, при необхідності, зважуються.

Для обліку випуску готових виробів з виробництва бухгалтерія складає відомість випуску готової продукції, зданої на склади підприємства, в натуральному і вартісному вираженні. Дані цієї відомості використовують для контролю за виконанням завдання по обсягу виробництва і для бухгалтерських записів на рахунках синтетичного обліку[5].

Накопичувальні відомості випуску готової продукції (в натуральному і вартісному вираженні) і накопичувальні відомості відвантаженої продукції заповнюються на підставі первинних документів протягом місяця.

Ціна проставляється на підставі номенклатури-цінника, наявність якого є однією з важливих умов організації обліку готової продукції. В ньому вказується вид кожного виробу, його відмінні ознаки (модель, артикул, марка, фасон тощо), привласнений йому код, сукупний номенклатурний номер, що закріплюється на весь час виробництва і збуту продукції на даному підприємстві, та облікові ціни.

При використанні ЕОМ в бухгалтерському обліку, крім номенклатури-цінника, розробляється комплекс довідників продукції, яка оподатковується і та не оподатковується різними видами податків, довідники середньоквартальної та середньорічної собівартості, платників та вантажоодержувачів. У вигляді довідників формалізуються і способи визначення суми рахунку за продукцію, відвантаженої на внутрішній ринок та на експорт. В довідниках зазначається

найменування виробу, коди видів товарної продукції, виробу та змінні параметри (ціна, собівартість, ставки податків тощо). Всі ці дані записують на машинний носій інформації та використовують для оперативного управління запасами продукції і для складання відповідної внутрішньої звітності.

В залежності від виду випуск готової продукції з виробництва оформлюється та відображається в обліку по різному. Якщо продукція має речовий характер (виріб), то це означає, що її потрібно передати на склад. В такому разі оформлюються первинні документи і використовуються бухгалтерські рахунки, показані на рис. 2.1.

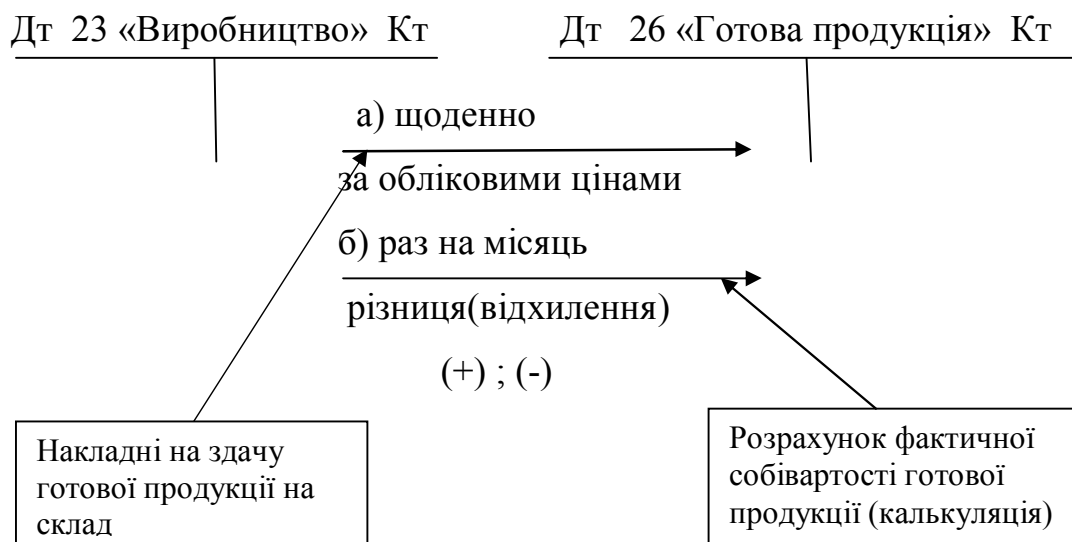

Рис. 2.1. Облік випуску готової продукції, що здається на склад і має кількісні та якісні характеристики

Якщо продукція не має натуральних параметрів – робота (ремонт) або послуга (транспортні послуги), – то в бухгалтерському обліку випуск рівнозначний передачі продукції замовнику, і тому факт випуску відображається в бухгалтерському обліку таким чином, як показано на рис. 2.2.

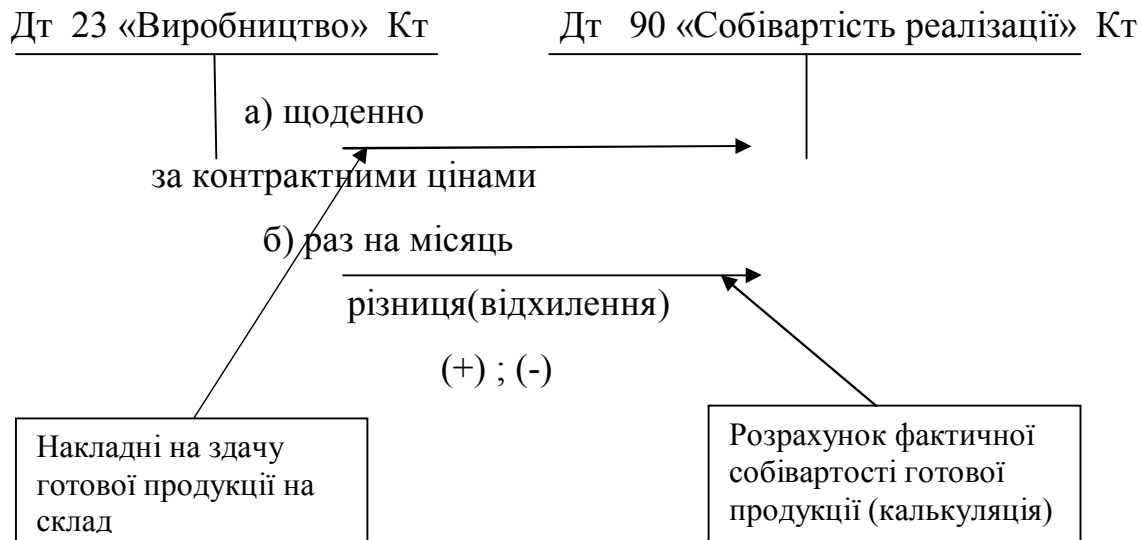

Рис. 2.2. Облік випуску готової продукції, що не здається на склад і не має кількісних та якісних характеристик

Коли продукція є унікальною (пароплав, будинок тощо), то відповідний випуск (передача замовнику) оформлюється документами і відображається записом, наведеним на рис. 2.3.

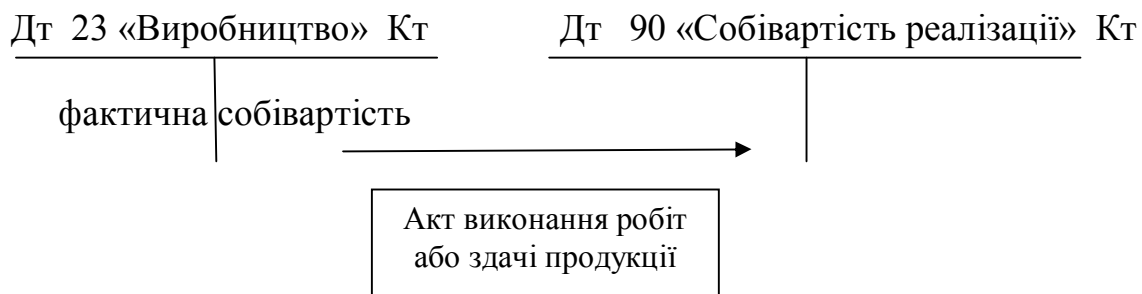

Рис. 2.3. Облік випуску готової продукції, яка не здається на склад

Відпуск (відвантаження) продукції покупцю оформлюється видатковими накладними, приймально-здавальними актами із зазначенням номера накладної і дати оформлення, номера і дати договору з замовником, назви та реквізитів замовника, одиниць виміру, кількості, оптової ціни і вартості[5].

3 Облік готової продукції на складі

На складі в облікових регістрах (картках, відомостях, сальдових відомостях, оборотних відомостях або книзі складського обліку) готова продукція обліковується в кількісному вираженні.

Кількісний облік готової продукції за її видами та місцями зберігання може бути організований декількома способами: 1) в сортових картках складського обліку; 2) безкартковим способом.

При першому способі в бухгалтерії складають або обробляють групувальні відомості оприбуткування продукції за її видами в розрізі підрозділів-виробників та за місцями зберігання. При безкартковому способі за допомогою ЕОМ кожен день складають оборотні відомості обліку випуску продукції з виробництва і руху готових виробів у розрізі складів та інших місць зберігання. При цьому необхідно звернути особливу увагу на збалансованість даних з оприбуткування, відпуску і по залишках продукції. Залишки готових виробів періодично інвентаризуються.

У картках або книгах складського обліку здійснюються записи про надходження і відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки. При створенні повністю автоматизованих складів облік готової продукції в традиційній картковій формі не ведеться, а необхідні для управління дані отримують як інформацію по запиту. Картки замінюються оперативними машинограмами залишків та руху готової продукції по кожному найменуванню та виду. В кінці місяця за аналітичного обліку витрат на виробництво визначається фактична собівартість готової продукції.[6].

Аналітичний облік приймання та відпуску готової продукції, ведеться на підставі прибуткових і видаткових документів, здійснюється за видами готової продукції, яка може відображатися за обліковими цінами (плановою собівартістю, оптовими та відпусковими цінами тощо) з виділенням в регістрах відхилень фактичної виробничої собівартості виробів від їх вартості за обліковими цінами.

4 Документальне оформлення відпуску готової продукції покупцям та облік її реалізації

Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства використовується рахунок 26 "Готова продукція" .

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам. Вироблена готова продукція зараховується на баланс за первісною вартістю.

За дебетом рахунку 26 "Готова продукція" відображається надходження готової продукції з власного виробництва.

При списанні готової продукції з рахунку 26 "Готова продукція" сума відхилень фактичної виробничої собівартості від вартості за обліковими цінами, що відноситься до цієї продукції, визначається у відсотку, який обчислюється як відношення відхилень на залишок готової продукції на початок місяця та відхилень по продукції, яка здана на склад протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами. Сума відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, відображається за кредитом рахунку 26 "Готова продукція" і дебетом відповідних рахунків.

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції використовується рахунок 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" .

Продукція сільськогосподарського виробництва поточного року обліковується за плановою собівартістю, яку в кінці звітної періоду доводять до фактичної собівартості. Підприємства, які не обчислюють собівартість продукції, наприклад фермерські господарства, беруть її на облік за поточними (діючими на момент складання звітності) цінами. Різниця між фактичною і

плановою собівартістю готової продукції, яка виявляється в кінці року, відноситься пропорційно на рахунок продукції і на інші рахунки, на які ця продукція була списана протягом року[7].

За дебетом рахунку 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" відображається надходження сільськогосподарської продукції, за кредитом – вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо.

На цьому рахунку обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких та промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі й продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад, в дитячі садки, їдальні тощо); продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, корм, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та посадкового матеріалу, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень.

Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва ведеться за видами продукції.

На рахунку 28 "Товари" ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, що надійшли на підприємство з метою продажу. Цей рахунок використовують в основному збутові, торгові та заготівельні підприємства і організації, а також підприємства громадського харчування.

На промислових та інших виробничих підприємствах рахунок 28 "Товари" застосовується для обліку будь-яких виробів матеріалів, продуктів, які спеціально придбані для продажу, або тоді, коли вартість матеріальних цінностей, що придбані для комплектування на промислових підприємствах, не включається до собівартості готової продукції, що виробляється на цьому підприємстві, а підлягає відшкодуванню покупцями окремо.

Постачальницькі, збутові, торгові підприємства та організації на рахунку 28 "Товари" ведуть облік також покупної тари і тари власного виробництва, крім інвентарної тари, що служить для виробничих чи господарських потреб і облік якої ведеться на рахунку 11 "Інші необоротні матеріальні активи" чи 20 "Виробничі запаси".

Рахунок 28 "Товари" має такі субрахунки:

281 "Товари на складі";

282 "Товари в торгівлі";

283 "Товари на комісії";

284 "Тара під товарами";

285 "Торгова націнка".

На субрахунках 281-284 за дебетом відображається збільшення товарів та їх вартості, за кредитом – зменшення.

На субрахунку 281 "Товари на складі" ведеться облік руху та наявності товарних запасів, що знаходяться на оптових та розподільчих базах, складах, овочесховищах, морозильниках тощо.

На субрахунку 282 "Товари в торгівлі" ведеться облік руху та наявності товарів, що знаходяться на підприємствах роздрібної торгівлі (в магазинах, ятках, кіосках, у буфетах підприємств громадського харчування тощо).

На субрахунку 283 "Товари на комісії" ведеться облік товарів, переданих на комісію за договорами комісії та іншими цивільно-правовими договорами, які не передбачають перехід права власності на цей товар до оплати їх вартості. Аналітичний облік ведеться за видами товарів і підприємствами (особами-комісіонерами).

На субрахунку 284 "Тара під товарами" ведеться облік наявності й руху тари під товарами й порожньої тари. Торговельні підприємства можуть вести облік тари за середніми обліковими цінами, які встановлюються керівництвом підприємства за видами (групами) тари і цінами на тару. Різниця між цінами придбання і середніми обліковими цінами на тару відноситься на субрахунок 285 "Торгова націнка"[23].

На субрахунку 285 "Торгова націнка" торговельні, постачальницькі та збутові підприємства при веденні обліку товарів за продажними цінами відображають торгові націнки на товари, тобто різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. За кредитом субрахунку 285 відображається збільшення суми торгових націнок, за дебетом – зменшення (списання). Списання за розрахунками суми торгової націнки на реалізовані товари відображається за дебетом субрахунку 285 і кредитом субрахунків 281 і 282. У звітність включається згорнуте за всіма субрахунками сальдо рахунку 28.

Готова продукція і товари можуть надходити на підприємство в результаті:

- роботи підрозділів основного і допоміжного виробництв, які виробляють готову продукцію;
- взаємодії із підприємствами – постачальниками при закупівлі товарів з метою їх подальшого перепродажу;
- оприбуткування лишків готової продукції і товарів за наслідками проведених інвентаризацій тощо.

Готова продукція і товари можуть зменшуватися за своїми обсягами, зокрема:

- внаслідок переведення їх із однієї облікової групи до іншої та списання їх на витрати виробництва у якості виробничих запасів;
- в результаті реалізації як юридичним так і фізичним особам;
- за результатами проведених інвентаризацій і виявлених недостач готової продукції і товарів тощо.

Що стосується документального оформлення наявності і руху готової продукції і товарів, то треба зазначити, що він є аналогічним обліку наявності і руху виробничих запасів.

Так, при надходженні виготовленої продукції із підрозділів основного і допоміжного виробництв на склад підприємства оформляється "Прибутковий ордер" (типова форма № М-4). Вказаний документ складається у двох

екземплярах. Перший екземпляр із підписом представника цеху, що здає на склад продукцію, залишиться у комірника, а другий із підписом комірника – у представника цеху. За допомогою цього досягається контроль і взаємоперевірка звітних даних як по складу, так і по виробничому підрозділу[24].

Надходження на склад підприємства товарів, придбаних з метою подальшого продажу, здійснюється за допомогою документів "Товарно-транспортна накладна" (типова форма М-6), або "Прибутковий ордер" (типова форма № М-4).

Для оплати реалізованих підприємством готової продукції або товарів на адресу покупця виставляється "Рахунок-фактура" (форма № 868).

Відвантаження із складу підприємства – продавця реалізованої продукції або товарів здійснюється на підставі документа "Товарно-транспортна накладна" ; передачу продукції і товарів із складу до торговельного приміщення (для роздрібної торгівлі) здійснюється шляхом використання документа "Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів" .

При оформленні видаткових документів на вивіз із складу підприємства реалізованої продукції самовивозом треба обов'язково переконатися у тому, чи являється отримувач дійсно представником підприємства – покупця. З цією метою здійснюється перевірка виданої йому довіреності на отримання цінностей із зазначенням у ній: строку її дії; адреси підприємства – покупця; кількості продукції, яку необхідно отримати, паспортні дані, а також ідентичність підпису особи, завіреного підписами керівником, головного бухгалтера і печаткою підприємства – покупця.

Надходження і вибуття із складу готової продукції і товарів знаходить своє відображення у "Картках складського обліку матеріалів" .

За результатами змін, які відбулися із готовою продукцією і товарами на складі на протязі місяця, до бухгалтерії підприємства подається "Звіт про рух матеріальних цінностей" , за даними якого бухгалтером вносяться відповідні зміни до "Оборотної відомості по товарно-матеріальних рахунках" [25].

Узагальнена інформація за операціями, пов'язаними з рухом готової продукції і товарів на підставі звітів виробничих підрозділів та звітів про рух матеріальних цінностей зі складу, знаходить своє відображення при журнально-ордерній формі обліку у журналах-ордерах № 3, № 5, № 6, а за умов використання спрощеної форми бухгалтерського обліку – у відомостях В-2, В-3, В-6, В-7 [27].

Кореспонденції бухгалтерських рахунків, що відображають надходження на підприємство готової продукції і товарів представлено у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 Кореспонденція бухгалтерських рахунків по надходженню на підприємство готової продукції і товарів.

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Оприбутковано із основного виробництва на склад готову продукцію	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"	23 "Виробництво"
2.	Переведено готову продукцію і товари із однієї номенклатурної групи до іншої, внаслідок помилкового зарахування у минулому	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"
3.	Оприбутковано на склад товари, які було придбано підзвітними особами	28 "Товари"	372 "Розрахунки з підзвітними особами"
4.	Відображено суму дооцінки готової продукції і товарів	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"	423 "Дооцінка активів"
5.	Оприбутковано товари як внесок до статутного капіталу	28 "Товари"	46 "Неоплачений капітал"
6.	Відображено	28 "Товари"	63 "Розрахунки з

	надходження товарів від постачальників та інших кредиторів		постачальниками та підрядниками" 68 "Розрахунки за іншими операціями"
7.	Відображено суму ПДВ (податковий кредит) за операцією 6.	64 "Розрахунки за податками й платежами"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" 68 "Розрахунки за іншими операціями"
8.	Одержані пені, штрафи, неустойки від інших підприємств у вигляді готової продукції і товарів	26 "Готова продукція" 28 "Товари"	715 "Одержані штрафи, пені, неустойки"
9.	Оприбутковано лишки готової продукції і товарів, які були виявлені в результаті інвентаризації	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"	719 "Інші доходи від операційної діяльності"
10.	Одержано дивіденди від інших підприємств у вигляді товарів	28 "Товари"	731 "Дивіденди одержані"
11.	Відображено дохід від безоплатно одержаних товарів	28 "Товари"	745 "Доходи від безоплатно одержаних активів"

Готова продукція обліковується на підприємствах за місцями її зберігання та окремими видами у встановлених одиницях виміру: натуральних (характеризують кількість, обсяг та вагу продукції відповідно до їх фізичних властивостей, використовують для кількісного обліку готових виробів); умовно-натуральних (показники, необхідні для одержання узагальнених показників з обліку однорідної продукції).

Для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг призначено *рахунок 90 "Собівартість реалізації"*.

За дебетом рахунку 90 "Собівартість реалізації" відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична

собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 "Фінансові результати"[27].

Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, а тому інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду – 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності".

Рахунок 90 "Собівартість реалізації" має такі субрахунки:

901 "Собівартість реалізованої готової продукції";

902 "Собівартість реалізованих товарів";

903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг".

На субрахунку 901 "Собівартість реалізованої готової продукції" ведеться облік виробничої собівартості реалізованої готової продукції.

На субрахунку 902 "Собівартість реалізованих товарів" відображається собівартість реалізованих товарів, яка визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

На субрахунку 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг" ведеться облік собівартості реалізованих за звітний період робіт і послуг.

Зауважимо, що по дебету субрахунку 902 "Собівартість реалізованих товарів" вказується не лише собівартість реалізованих товарів, а також і сума транспортно-заготівельних витрат, пов'язаних із їх закупівлею, яка підлягає списанню за результатами обсягів реалізації у конкретному місяці.

Рахунок 90 "Собівартість реалізації" кореспондує за дебетом з кредитом рахунків:

21 "Тварини на вирощуванні та відгодівлі"

79 "Фінансові результати"

23 "Виробництво"

26 "Готова продукція"

27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"

28 "Товари"

91 "Загальновиробничі витрати"

Кореспонденцію бухгалтерських рахунків з продажу та іншого вибуття готової продукції і товарів представлено у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

Кореспонденція бухгалтерських рахунків при реалізації та іншому вибутті готової продукції і товарів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
Облік реалізації готової продукції і товарів			
1.	Списано балансову вартість готової продукції, що реалізується	901 "Собівартість реалізованої готової продукції"	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"
2.	Списано собівартість товарів, що реалізуються	902 "Собівартість реалізованих товарів"	281 "Товари на складі" 282 "Товари в торгівлі"
3.	Відображено зменшення(списання) суми торгових націнок на реалізовані товари	285 "Торгова націнка"	281 "Товари на складі" 282 "Товари в торгівлі"
4.	Списано собівартість реалізованої готової продукції і товарів на фінансові результати	791 "Результат основної діяльності"	90 "Собівартість реалізації"
5.	Нараховано покупцям заборгованість по оплаті за відвантажений товар	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"	70 "Доходи від реалізації"
6.	Внесено покупцям належні до оплати суми у касу або на розрахунковий рахунок продавця в банку	30 "Каса" 31 "Рахунки в банках"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
7.	Відображено отримання векселя від покупця в рахунок забезпечення оплати за відвантажений йому товар у майбутньому	162 "Довгострокові векселі одержані" 34 "Короткострокові"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"

		векселі одержані"	
8.	Внесено покупцем належні до оплати суми у касу або на розрахунковий рахунок продавця у банку в рахунок погашення раніше виданого векселя	30 "Каса" 31 "Рахунки в банках"	162 "Довгострокові векселі одержані" 34 "Короткострокові векселі одержані"
9.	Відображено суму податкового зобов'язання, яке виникло за результатами проведеної реалізації (за умови, що продавець є платником ПДВ)	70 "Доходи від реалізації"	64 "Розрахунки за податками й платежами"
10.	Віднесено суму доходу від реалізації за вирахуванням ПДВ на фінансові результати	70 "Доходи від реалізації"	791 "Результат основної діяльності"
11.	Відображено отримання прибутку за результатами реалізації готової продукції і товарів	79 "Фінансові результати"	44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"
12.	Відображено отримання збитку за результатами реалізації готової продукції і товарів	44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"	79 "Фінансові результати"
Інше вибуття готової продукції і товарів			
13.	Відображено вартість товарів спрямованих на здійснення капітальних інвестицій з метою створення основних засобів і нематеріальних активів	15 "Капітальні інвестиції"	28 "Товари"
14.	Списано на витрати виробництва готову продукцію і товари	23 "Виробництво"	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"
15.	Відображено суму уцінки готової продукції і товарів	946 "Втрати від знецінення запасів"	26 "Готова продукція" 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва" 28 "Товари"

5. АРМ бухгалтера з обліку готової продукції та її реалізації

Автоматизована система обробки економічної інформації з обліку готової продукції та її реалізації з використанням АРМ бухгалтера передбачає вирішення таких завдань:

- облік руху готової продукції на складі;
- облік реалізованої продукції;
- облік товарів.

АРМБ АОГПР виконує комплекс завдань, інформаційно пов'язаних із завданнями суміжних АРМБ, а також із завданнями інформаційної системи в цілому. До АРМ АОГПР бухгалтера надходить інформація з таких АРМБ:

- з АРМБ з обліку виробничих запасів — інформація про відпуск на сторону виробничих запасів;
- з АРМБ з обліку витрат на виробництво — інформація про фактичну собівартість товарної продукції;
- з АРМБ з обліку фінансово-розрахункових операцій — інформація про оплачений банком розрахунковий документ і про витрати на збут;
- з інформаційної системи підприємства — нормативна, планова інформація, дані про постачання за договорами.

У свою чергу, АРМБ АОГПР забезпечує інформацію для:

- АРМБ з обліку витрат на виробництво — інформація про випуск готової продукції в натуральному вираженні за номенклатурними номерами;
- АРМБ зведеного обліку і складання звітності — інформація про виручку від реалізації, про фактичну собівартість реалізованої продукції, про податок на додану вартість, про результати реалізації;
- інформаційної системи підприємства — інформація про наявність готової продукції та її реалізації.

АРМБ з обліку готової продукції, її відвантаження і реалізації залежно від практичних потреб може будуватися за трирівневим принципом[35].

Технологічний процес розв'язання завдань з обліку готової продукції, її відвантаження, реалізації і визначення фінансового результату

характеризується трирівневим структурним меню. Першим етапом роботи на АРМБ АОГПР є формування нормативнодовідкової інформації. Для цього режиму меню II рівня відображає такий перелік:

- Довідник товарів, матеріалів, послуг;
- Довідник контрагентів;
- Довідник константи (знаходиться: в операції — константи);
- Довідник договорів;
- Довідник користувачів;
- Довідник прайс.

При виборі конкретного довідника в меню III рівня видається його структура.

Довідник контрагентів використовується для організації обліку відвантаження, виписки рахунків у розрізі платників, а також для відображення й аналізу реалізації готової продукції. Його структура: код зовнішньої організації, назва організації, адреса і банківські реквізити організації.

Довідник договорів з постачань готової продукції необхідний для аналізу постачань готової продукції, а також для визначення одержуваних сум і здійснення прогнозу з отримання коштів за готову продукцію. Він має таку структуру: код фонду утримувача, код покупця, номенклатурний номер, назва, сума планових платежів, передбачених договором.

Довідник користувачів необхідний для оформлення платіжних документів від постачальників продукції. Структура довідника: код користувача, назва підприємства, адреса і банківські реквізити підприємства.

Для зручної виписки рахунків покупцям і документів на відвантаження, а також для роботи з цінами товарів, послуг тощо використовується довідник прайс. Використання довідника особливо полегшує роботу в тому випадку, коли кількість номенклатури в довіднику Товари, матеріали є значною.

Цей довідник використовується при введенні рахунка покупцеві або документа відвантаження за прайсом таким чином. При виборі товару або послуги з прайсу ціна реалізації береться з тієї колонки, яка вказана в картці

контрагента (покупця), вибраного в документі. Ціна графи обчислюється згідно з відсотками знижки або націнки від тієї ціни з картки ТМЦ, категорія якої вибрана стартовою при формуванні конкретного прайс-листа. Друкована форма довідника — це сам прайс-лист з переліком номенклатурних одиниць та їхніми цінами.

Довідник має три рівні. Група довідника — прайс-лист, що містить перелік номенклатурних одиниць, або група прайс-листів, а елементи — самі номенклатурні одиниці, тобто товари або послуги, що реалізуються.

Введення нового прайсу можна виконувати двома способами — звичайним введенням нової групи, використовуючи відповідну піктограму або за допомогою кнопки Копія. При натисканні цієї кнопки утворюється нова папка-група, її назва формується як назва вибраного прайсу з додаванням тексту "Новий".

Редагування конкретного прайсу (папки-групи) дає можливість задавати правила розрахунку цін, тексти для друкованої форми прайс-листів тощо.

Після набору нормативно-довідкової інформації здійснюється формування первинних даних і, за необхідністю, їхня видача на друк.

Для набору залишків готової продукції на складах на дату внесення використовується функція "Картка складського обліку готової продукції (Картка ТМЦ)". Для цього режиму меню II рівня відображає структуру картки складського обліку, куди бухгалтер пореквізитно вводить залишки за кожним номенклатурним номером.

Відображення інформації на картці обліку готової продукції здійснюється автоматизовано в міру приходу і відвантаження готової продукції із вказівкою залишку за кожним номенклатурним номером.

Видаткові документи, за допомогою яких провадиться реалізація готової продукції, можна поділити на документи для оптової та роздрібної торгівлі. Поділ є досить умовним, тому що завдяки можливості настройки господарських операцій документи системи є універсальними і дозволяють

виконувати різноманітні операції, пов'язані з різними аспектами торговельної діяльності.

До документів оптової торгівлі належать Видаткова накладна, Зведена видаткова накладна, Повернення покупця, Зведене повернення покупця.

До документів роздрібною торгівлі — Передача в роздрібну торгівлю, Видаток з роздрібною точки, Повернення з роздрібною точки. Також у системі присутні документи роздрібною торгівлі, що пов'язані з продажем через касовий апарат, — це "Стислий звіт з ЕККА" та "Звіт з ЕККА".

При відвантаженні готовою продукцією зі складу здійснюється формування і виписка рахунка покупцеві (знаходиться в журналі документів — "Рахунки-фактури") на відпуск готовою продукцією, в якому вказується: дата відвантаження, номер рахунка, фірма, підрозділ, МВО, контрагент, форма розрахунків, № договору, марка готовою продукцією, номенклатурний номер, ціна за одиницю, кількість, ПДВ, загальна сума з ПДВ[35].

В міру відвантаження готовою продукцією здійснюється формування і виписка видаткових накладних (меню журнали — "Видаткові" — Видаткова накладна). Структура цього документа подібна до структури документа "Рахунок покупцеві", а в графі примітки вказуються дані про довіреність, яку виписує покупець.

На підставі сформованою інформацією здійснюється реєстрація рахунків і накладних у книзі спеціальною форми, де також вказується, коли була відвантажена продукція і коли була зроблена оплата.

Відображення інформацією про реалізацію готовою продукцією через роздрібну торгівлю проходить за допомогою документів з Журналу документів "Роздрібна торгівля". Основною відмінністю цих документів є те, що облік товарів ведеться тільки за одним рахунком, який задається константою "Рахунок товарів у роздрібною торгівлі". Облік ведеться в роздрібних цінах, які є собівартістю. Для різниці між закупівельними та роздрібними цінами використовується рахунок "Торгова націнка".

Облік торгової націнки в системі ведеться в розрізі номенклатурних позицій, а не сумарно з усіх товарів. Це має значення при поверненнях з роздрібу на склад. Крім того, при формуванні звітів є можливість формування їх як у роздрібних цінах, так і в закупівельних (собівартості придбання або виготовлення).

Для передачі (прибуткування) готової продукції в підрозділи роздрібною торгівлі використовується документ "Передача в роздрібну торгівлю". Далі за допомогою документа Видаток з роздрібною торгівлі, а також документів для роботи з електронними касовими апаратами — Звіту з ЕККА та Стислому звіту по ЕККА здійснюються операції з продажу товарів та послуг. Переоцінка роздрібних цін здійснюється за допомогою Звіту з ЕККА, тому що необхідною умовою роздрібною обліку є правильне відображення цін у касових апаратах[36].

При необхідності повернення готової продукції на склад потрібно використовувати документ Повернення ТМЦ з роздрібною торгівлі.

Спеціалізовані звіти з урахуванням особливостей обліку роздрібу також включені в окрему групу звітів з ТМЦ.

Якщо в 1С існує функція "Ведення інформаційної бази", то її меню II може мати такий вид:

- Копіювання інформації для архівного збереження;
- Perezapis інформації в інші АРМ.

Цими функціями користуються для Perezapisу інформації чи при її відновленні.

При виборі функції "Вихідна інформація" — "Звіти з ТМЦ" відображається меню II рівня:

- Оборотна відомість з готовою продукцією;
- Залишки готовою продукцією;
- Інвентаризаційна відомість;
- Залишки готовою продукцією без руху;
- Картка виду готовою продукцією;

- Товарний звіт.

Звіт "Оборотна відомість з готової продукції (ТМЦ)" забезпечує визначення кількісного руху, тобто залишків на початок і кінець, прибуткування та вибування готової продукції за певний період. Період може бути заданий довільно — з будь-якої і по будь-яку дату. Цей звіт забезпечує перевірку правильності ведення кількісного аналітичного та бухгалтерського обліку в системі. Розбіжності в результатах за цим звітом та аналітичним бухгалтерським звітом Оборотно-сальдова відомість з рахунка, сформованого за одним й тим самим рахунком, показують, що при проведенні документів у роботі з готовою продукцією трапляються помилки в господарських операціях документів.

Відомість "Залишки готової продукції (ТМЦ)" показує залишки готової продукції по вибраній фірмі, підрозділу, плану рахунків, рахунку, постачальнику і забезпечує перевірку правильності ведення кількісного аналітичного та бухгалтерського синтетичного обліку в системі. Розбіжності в результатах за цим звітом та бухгалтерським звітом, що показує сальдо з рахунка, сформовані одним і тим самим рахунком, вказують на помилки в господарських операціях документів.

Бухгалтер може формувати звіт за певними параметрами: фірма, підрозділ, вид готової продукції або група видів готової продукції, виробник, постачальник, конкретний рахунок або план рахунків, валюта звіту тощо.

Інвентаризаційна відомість готової продукції (ТМЦ) призначена для виявлення залишків готової продукції по вибраній фірмі, підрозділу, МВО, плану рахунків, рахунку та формування Інвентаризаційного опису товаро-матеріальних цінностей на певну дату. Результати формування звіту — інвентаризаційна відомість прийнятого зразка.

Звіт "Залишки готової продукції (ТМЦ) без руху" показує залишки по готовій продукції на вибраних фірмі, підрозділі, плані рахунків, рахунку, постачальнику, за якими рух за вибраний період не відбувався. Результати

формування звіту аналогічні до результатів формування звіту "Залишки готової продукції".

Картка готової продукції (ТМЦ) є зручним засобом контролю руху готової продукції у межах фірми. Результатом формування цього звіту є аналіз руху вибраного виду готової продукції в розрізі окремих документів за певний проміжок часу, по відповідних фірмах, підрозділах і матеріально відповідальних особах.

У результаті формування звіту за кожним його рядком можна побачити дату, номер та назву доокумента, за яким відбувався рух вибраного виду готової продукції, рахунок за даним документом кореспондуючий із рахунком готової продукції, контрагент за даним документом, обсяг руху та залишок. Подвійне натискання лівої клавіші "миші" на номері, даті або назві документа дозволяє перейти до табличної частини документа. А подвійне натискання лівої клавіші "миші" на назві контрагента розгортає його картку.

Товарний звіт формується у кількісному та сумарному вираженні на підставі рухів товару (прибуткування та вибуття). Бухгалтер задає період формування звіту (від дати початку до дати закінчення включно); фірму, за якою складається звіт; конкретний підрозділ; рахунок готової продукції; план рахунків; валюту і ціну звіту.

Після формування інформації на АРМБ I категорії здійснюється її перезапис в АРМБ АОГПР II категорії (бухгалтерія). Вихідна інформація на АРМБ II категорії містить такий перелік звітів з готової продукції та її реалізації:

- Реалізація по контрагентах;
- Відомість реалізації готової продукції;
- Аналіз відвантаження та оплати;
- Дебіторська заборгованість за термінами виникнення;
- Закриття дебіторської заборгованості за термінами сплати, а також бухгалтерські звіти:
- Оборотно-сальдова відомість;

- Оборотно-сальдова відомість з рахунка.

Відомість реалізації готової продукції по контрагентах формується у випадку, коли кількість найменувань готової продукції не перевищує тисячі найменувань, і показує обсяги його реалізації із кожним із контрагентів у розрізі найменувань готової продукції.

Результатом формування звіту є таблиця, де у шапці записані товарні найменування, а в рядках — контрагенти.

У системі є можливість формування Відомості реалізації готової продукції, яка слугує основою для складання звіту з реалізації готової продукції із відображенням торговельної націнки.

Звіт з реалізації в розрізі прибуткових документів дозволяє аналізувати реалізацію готової продукції за прибутковими документами, згідно з якими вона надійшла, з виведенням залишків готової продукції за партією на складі та поверненням товару постачальникові.

Результатом формування звіту є відомість, згрупована за документами прибуткування готової продукції із зазначенням рухів та залишків за кожним найменуванням, що було використане у прибутковому документі.

Аналіз відвантажень показує стан взаєморозрахунків із контрагентами за вибраний період[36].

Користувач для проведення аналізу вказує конкретну фірму, роозрахунковий період, рахунок, контрагента, валюту звіту.

Стан взаєморозрахунків із дебіторами (на певну дату) у розрізі терміну виникнення заборгованості відображається у "Звіті по дебіторській заборгованості за термінами виникнення". Бухгалтер вибирає: дату, на яку аналізуються взаєморозрахунки; фірму; клієнта; менеджера (по якому необхідно відібрати документи); напрям господарської діяльності, за яким відбуватиметься відбір операцій; рахунок, валюту звіту.

Звіт "Закриття дебіторської заборгованості за термінами сплати" призначений для аналізу взаєморозрахунків із дебітором у розрізі документів виникнення та закриття дебіторської заборгованості. Бухгалтер вибирає період

формування Звіту, фірму, клієнта, менеджера, напрям, рахунок, валюту, рівень деталізації, умови договорів у періоди аналізу. Результатом формування звіту є аналіз документів у розрізі документів сплати, які закривають дебіторську заборгованість покупців.

У групі економічних звітів існує спеціальний звіт для побудови графіків і діаграм: "Діаграми, графіки".

Особливе значення при організації автоматизованого процесу обліку готової продукції та її реалізації має використання бухгалтером функцій для отримання довідкової інформації. Бухгалтер на підставі наявних в інформаційній базі даних отримує на екрані або друкувальному пристрої необхідну для контролю (перевірки) інформацію. Шляхом використання в системі автоматизованого формування документа, за обраними даними бухгалтер здійснює контроль (перевірку) за такими основними параметрами:

- контроль за правильністю припустимої кореспонденції бухгалтерських рахунків, шляхом використання довідника "проводки господарських операцій". При виявленні помилок бухгалтер переглядає формування даних у первинних документах і робить зміни відповідно до діючої системи обліку;

- контроль за повнотою вихідної інформації шляхом порівняння первинних даних і даних, що беруть участь у розрахунку;

- контроль за правильністю здійснення розрахунків (алгоритм вирішення завдання);

- своєчасність здійснення розрахунків і відображення результатів на рахунках бухгалтерського обліку;

- контроль взаємозв'язку показників в інформаційній базі;

- контроль за наявністю інформації в нормативно-довідковій інформації;

- контроль за наявністю інформації, що надійшла з інших АРМ. Для здійснення контролю за вхідною інформацією на АРМБ

II категорії формується реєстр з усіх наявних видів первинних документів.

ВИСНОВКИ

Отже, до готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів, відповідає затвердженим стандартам, пройшла технічний контроль підприємства і здана на склад або замовнику (покупцю) згідно з діючим порядком прийняття продукції. Продукція є результатом виробництва. Всі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях – утворюють незавершене виробництво.

За характером готова продукція класифікується: за формою (уречевлена; результати виконаних робіт); за ступенем готовності (готова; напівфабрикати; неготова); за технологічною складністю (проста; складна).

Для обліку виготовленої продукції планом рахунків передбачено два рахунки – 26 та 27. Ці рахунки активні, балансові, призначені для обліку господарських засобів.

Випуск продукції з виробництва та передача її на склад оформлюється накладними, відомостями, приймально-здавальними документами, актами приймання, в яких вказується: дата, шифр цеху і складу, найменування продукції, номенклатурний номер, одиниці виміру, кількість, ціна за одиницю. Вони виписуються в двох примірниках, один з яких призначений для здавальника, а інший залишається на складі. Кількість виробів, що оприбутковуються на склад, їх вага та обсяг вимірюються, підраховуються і, при необхідності, зважуються.

На складі в облікових регістрах (картках, відомостях, сальдових відомостях, оборотних відомостях або в книзі складського обліку) готова продукція обліковується в кількісному вираженні.

Кількісний облік готової продукції за її видами та місцями зберігання може бути організований декількома способами: 1) в сортових картках складського обліку; 2) безкартковим способом.

Аналітичний облік приймання та відпуску готової продукції ведеться на підставі прибуткових і видаткових документів, здійснюється за видами готової

продукції, яка може відображатися за обліковими цінами з виділенням в регістрах відхилень фактичної виробничої собівартості виробів від їх вартості за обліковими цінами.

Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства використовується рахунок 26 "Готова продукція". За дебетом рахунку 26 "Готова продукція" відображається надходження готової продукції з власного виробництва. При списанні готової продукції з рахунку 26 "Готова продукція" сума відхилень фактичної виробничої собівартості від вартості за обліковими цінами, що відноситься до цієї продукції, визначається у відсотку, який обчислюється як відношення відхилень на залишок готової продукції на початок місяця та відхилень по продукції, яка здана на склад протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами. Сума відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, відображається за кредитом рахунку 26 "Готова продукція" і дебетом відповідних рахунків.

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами продукції.

Автоматизована система обробки економічної інформації з обліку готової продукції та її реалізації з використанням АРМ бухгалтера виконує комплекс завдань, інформаційно пов'язаних із завданнями суміжних АРМБ, а також із завданнями інформаційної системи в цілому.

АРМ бухгалтера з обліку готової продукції, її відвантаження і реалізації залежно від практичних потреб може будуватися за трирівневим принципом.

Особливе значення при організації автоматизованого процесу обліку готової продукції та її реалізації має використання бухгалтером функцій для отримання довідкової інформації. Бухгалтер на підставі наявних в інформаційній базі даних отримує на екрані або друкувальному пристрої необхідну для контролю (перевірки) інформацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". / Вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир: ЖГП, 2007. – 640 с.
2. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: Основи теорії і практики. – К.: Лібра,
3. Сопко В., Завгородний В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. – К.: КНЕУ, 2005. – 453 с.
4. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2003. – 444 с.
5. Зенько Б. В. «Готова продукція: особливості обліку». Вісник, право знати все про податки і збори 2017 №11 ст.6-17
6. Переверзєєва О. Облік готової продукції 2006 р. №1 ст. 20-25
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс».
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів України 246 від 20.10.99. // Бухгалтерський облік і аудит. – 1999. – № 11. – С. 9 – 11.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».
11. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для вузів. К.: Либідь, 2010. – 692 с.
12. Бухгалтерський облік та оподаткування : [навч. посібник / за ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського]. – Львів : Бухгалтерський центр «Ажур», 2008. – 1112 с.
13. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник для вузів / за ред. Ф.Ф. Бутинця]. – 7е вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2010. – 831 с.
14. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для вузів / За ред. Ф.Ф. Бутинця. 2е вид. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 608 с.

15. Грабова Н.Н. Добровський В.Н. Бухгалтерський учет в производственных и торговых предприятиях, 2011: Учеб. пособ. для вузов / Под ред. Н.В. Кужельного. – К.: А.С.К., 2011. – 624 с.
16. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2010. – 476с.
17. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Затверджено Наказом Державного комітету 36 промислової політики України. № 47 від 2 лютого 2001р. Державний комітет промислової політикм України. Київський державний інститут економіки хімічної промисловості. – Київ, 2001. – 206с..
18. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua
19. Організація бухгалтерського обліку / Ф.Ф. Бутинець О.В. Олійник М.М. Шигун, С.М. Шулепова. Житомир: ПП “РУТА” 2010 р. – 576с.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”. Наказ Міністерства фінансів України 237 від 08.10.99. // Главбух. – 2000. – №12/1 – С. 35 – 36.
21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України : затв. Верховною Радою 16.07.1999 р. № 996XIV, зі змінами 37 та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/99614> Інструкція про застосування плану рахунків, активів капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 26.09.2011 р. №1204). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z089399>
- 22.Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник. — К.: А.С.К., 2004. — 784 с.

23. Шара Є. Ю., Тесленко Т. І. Бухгалтерський облік: Опорний конспект лекцій / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України. — Ірпінь, 2004. — 322с.
24. Шумляєв Б. О., Татаренко І. В., Рябий Є. І. Бухгалтерський облік: Підруч. для студ. екон. спец. / Дніпропетровська філія Відкритого міжнародного ун-ту розвитку людини «Україна» / Борис Олександрович Шумляєв (заг.ред.). — Д., 2006. — 342с.
25. Бухгалтерський облік [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2002. — 370 с.
26. Бухгалтерський облік у галузях економіки [Текст] : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук, М. С. Стасишен. — К. : Каравела, 2008. — 208 с. — (Вища освіта в Україні). — Режим доступу : [http](http://)
27. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст] : підручник / Н. М. Ткаченко. — 5-те вид., доповн. і переробл. — К. : Алтера, 2011. — 976 с. — Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літб/бухгалтерський фінансовий облік оподаткування і звітність ткаченко 2011.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літб/бухгалтерський_фінансовий_облік_оподаткування_і_звітність_ткаченко_2011.pdf).
28. Фінансовий облік [Текст] : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. — К. : Хай-Тек Прес, 2011. — 544 с. — Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літф/Фінансовий облік. Крупка Я.Д..pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літф/Фінансовий_облік._Крупка_Я.Д..pdf).
29. Фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. / В. К. Орлова, М. С. Орлів, С. В. Хома [та ін.] ; за ред. В. К. Орлової, М. С. Орлів, С. В. Хоми. — 2-ге вид., доповн. і переробл. — К. : ЦУЛ, 2010. — 510 с. — Режим доступу : [http://culonline.com.ua/Books/Fin oblik- Orlova.pdf](http://culonline.com.ua/Books/Fin_oblik-Orlova.pdf).
30. Фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. — К. : Знання, 2010. — 631 с. — (Вища освіта XXI століття). — Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літф/Фінансовий облік. Сук Л.К..pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літф/Фінансовий_облік._Сук_Л.К..pdf).

31. Бухгалтерський управленческий учет [Текст] : учеб. пособ. / Н. П. Кондраков, М. А. Иванова. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 368 с. – (Высшее образование). – Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літб/бухгалтерський управленческий учет кондраков 2009.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літб/бухгалтерський_управленческий_учет_кондраков_2009.pdf).
32. Теорія бухгалтерського обліку [Текст] : підручник / О. В. Лишиленко. – К. : ЦНЛ, 2008. – 218 с. – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=247&Itemid=23.
33. Бухгалтерський облік [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Нашкерська. – К. : ЦНЛ, 2004. – 464 с. – Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2014/літб/Бухгалтерський облік. Нашкерська.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2014/літб/Бухгалтерський_облік_Нашкерська.pdf).
34. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. П. Скотнікова, Т. А. Миланич, О. О. Солодовнік. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 328 с. – Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2014/літб/Бухгалтерський облік та фінансова звітність.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2014/літб/Бухгалтерський_облік_та_фінансова_звітність.pdf).
35. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : посібник / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. – К. : Академія, 2002. – 672 с. – (Альма-матер). – Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літб/Бухгалтерський фінансовий облік. Чебанова Н.В..pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2013/літб/Бухгалтерський_фінансовий_облік_Чебанова_Н.В..pdf).
36. Фінансовий облік-1 [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. М. Гавриловська, А. С. Ларіонова. – К. : КНЕУ, 2006. – 320 с. – Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літф/фінансовий облік гавриловська 2006.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літф/фінансовий_облік_гавриловська_2006.pdf).